

شيخ طريقت امير اهل سنت باني دعوت اسلامي
حضرت علامہ مولانا ابو بلال
محمد الياس عطار قادري رضوي (رحمۃ اللہ علیہ) جو تحريري گلدستو



امير اهل سنت کان مَحَبَّتِ رَسُول جي باري ۾ 14 سوال جواب



ڪهڙا ٽي تعليم پاتاڪا يا سندس ناٿو لکي طاري چري؟ سان هڪڙن هڪڙن

جنهن جي دل ٺهي جي جذباتي ۽ لمگين لڙي اهو ڇا طاري؟

گستاخي رسول تي مشتمل ويڊيو آڊيو ۽ اڳتي مو هڪڙن هڪڙن؟

عشق رسول سان چيئن جو مطلب ڇا آهي؟

شيخ طريقت، امير اهل سنت، باني دعوت اسلامي، حضرت علامہ مولانا ابو بلال
محمد الياس عطار قادري رضوي
ڪاميابي
الغالب

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ
اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

ڪتاب پڙهڻ جي دعا

ديني ڪتاب يا اسلامي سبق پڙهڻ کان پھريان هيٺ ڏنل دعا پڙهي
چڏيو اِنْ شَاءَ اللّٰهُ جيڪو ڪجهه پڙهندا ياد رهندو، دعا هي آهي:

اَللّٰهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا حِكْمَتَكَ وَاَنْشُرْ عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ

ترجمو: اي الله عَزَّوَجَلَّ اسان تي علم ۽ حڪمت جا دروازا کولي ڇڏ ۽ اسان تي
پنهنجي رحمت نازل فرما! اي عظمت ۽ بزرگي وارا!



طالب غم
مدينه
بتبع
و
مغفرت

(مستطرف ج ۱ ص ۴۰ دار الفکر بيروت)

(نوٽ: اول آخر هڪ هڪ ڀيرو درود شريف پڙهي ڇڏيو)

رسالي جو نالو: **امير اهلست کان محبت رسول جي باري ۾ 14 سوال**

جواب

ڇاپو پهريون:

تعداد:

ڇاپيندڙ: مڪتبه المدينه عالمي مديني مركز فيضان مدينه باب المدينه ڪراچي

مديني التجا: ڪنهن کي به هي ڪتاب ڇاپڻ جي اجازت ناهي

ڪتاب خريد ڪندڙ توجهه فرمائڻ

ڪتاب جي ڇپائي ۾ ڪا وڏي خرابي هجي يا صفحا گهٽ هجن يا بائبنڊنگ
۾ اڳتي پوئتي ٿي ويا هجن ته مڪتبه المدينه سان رابطو فرمايو.

شيخ طريقت، اميرِ اهل سنت، بانيء دعوت اسلامي، حضرت علامہ
دَامَتْ بَرَکَاتُهُمُ الْعَالِيَهُ

مولانا ابو بلال محمد الیاس عطار قادري رضوي

جورسالو

اميرِ اهل سنت کان مُحبت رسول جي باري ۾ 14

سوال جواب

پيشکش

اسلامڪ ريسرچ سينٽر (دعوت اسلامي)

ترجمو

ٽرانسليشن ڊپارٽمنٽ (دعوت اسلامي)

هن رسالي جو آسان سنڌي زبان ۾ ترجمي ڪرڻ جي وس آهر ڪوشش
ڪئي آهي. جيڪڏهن ترجمي يا ڪمپوزنگ ۾ ڪٿي ڪا ڪمي بيشي
نظر اچي ته ٽرانسليشن ڊپارٽمنٽ کي آگاه ڪري ثواب جا حقدار بڻجو.

رابطي جي لاءِ:

ٽرانسليشن ڊپارٽمنٽ (دعوت اسلامي) عالمي مدني مرڪز فيضانِ مدينه
محلہ سوداگران پراڻي سبزي منڊي ڪراچي

UAN: ☎ +92-21-111-25-26-92 – Ext. 7213

Email: ✉ translation@dawateislami.net

فهرست

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

امير اهل سنت کان محبت رسول جي باري ۾ 14 سوال جواب

دعاء خليفه عطار: يَارَبَّ الْمُصْطَفَى! جيڪو مڪمل رسالو ”امير اهل سنت کان محبت رسول جي باري ۾ 14 سوال جواب“ پڙهي يا ٻڌي وٺي ان کي محبت رسول ۾ تڙپڻ واري دل ۽ عشق نبي ۾ ڳوڙها ڳاڙڻ واري اک عطا فرمائ ۽ ان جي والدين سميت بي حساب مغفرت فرمائ.

امين بِجَاهِ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

درد شريف جي فضيلت

فرمان آخري نبي ﷺ جيڪو مومن جمعي جي رات ٻن رڪعتن سان گڏ اهڙي طرح نماز پڙهي، جو هر رڪعت ۾ سورة فاتحه کان پوءِ 25

پيرا ”قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ“ پڙهي، پوءِ هي درد شريف ”صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ“ هزار پيرا پڙهي ته ايندڙ جمعي کان اڳ خواب ۾ منهنجي زيارت ڪندو ۽ جنهن منهنجي زيارت ڪئي الله پاڪ ان جا گناهه معاف فرمائي ڇڏيندو.

(القول البديع ص 383)

مٿي بيان ڪيل درد شريف جي فضائل ۾ شيخ عبد الحق محدث دهلوي رحمه الله عليه نقل ڪن ٿا: جيڪو شخص جمعي جي ڏينهن هڪ هزار پيرا هي درد شريف پڙهندو ته اهو سرڪار ﷺ جي خواب ۾ زيارت ڪندو يا جنت ۾ پنهنجي منزل ڏسندو، جيڪڏهن پهرين پيري مقصد پورو نه ٿئي، ته ٻئي جمعي تي به ان کي پڙهي، اِنْ شَاءَ اللَّهُ الْكَرِيمُ! پنجن جمعن تائين ان کي سرڪارِ مدينه ﷺ جي زيارت ٿي ويندي. (تاريخ

مدينه، ص 343)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّيَ اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ

سوال: پياري نبي ﷺ سان ڪيتري محبت ڪرڻ گهرجي؟
جواب: پياري آقا ﷺ سان پنهنجي ماءُ پيءُ، اولاد ۽ هر پياري شيءِ کان وڌيڪ محبت ڪرڻ ضروري آهي.¹ توهان هر جمعي تي خطباتِ رضويه ۾ ٻڌندا هوندا: اَلَا لَإِيْمَانٍ لِّمَنْ لَا مَحَبَّةَ لَهُ يعني خبردار! ان جو ايمان

1 رسولِ اڪرم ﷺ جن ارشاد فرمايو: لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّىٰ أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ وَالِدَيْهِ وَوَلَدَيْهِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ يعني اوهان مان ڪو به شخص ان وقت تائين مڪمل مومن نه ٿو ٿئي سگهي جيستائين مان کيس سندس پيءُ، اولاد ۽ سڀني ماڻهن کان وڌيڪ محبوب نه ٿي وڃان. (بخاري، 17/1، حديث: 15)

هن حديث پاڪ جي حوالي سان شيخ عبدالحق محدث ڊهلوي رحمۃ الله عليه فرمائن ٿا: مومن ڪامل جي ايمان جي نشاني اها آهي ته مومن جي ويجهو رسولِ خدا ﷺ سڀني شين ۽ سڀني ماڻهن کان وڌيڪ محبوب ۽ معظم هجن. هن حديث ۾ حضور ﷺ جي وڌيڪ محبوب هجڻ جو مطلب اهو آهي ته حقوق جي ادائينگي ۾ حضور ﷺ کي سڀ کان وڌيڪ اهميت ڏئي اهڙيءَ طرح جو حضور ﷺ جي آندل دين کي تسليم ڪري، حضور ﷺ جي سنتن جي پيروي ڪري، حضور ﷺ جي تعظيم ۽ ادب ڪري، هر شخص ۽ هر شيءِ يعني پنهنجي ذات، پنهنجي اولاد، پنهنجي ماءُ پيءُ، پنهنجن عزيزن ۽ مال تي حضور ﷺ جي رضا ۽ خوشي کي ترجيح ڏئي. جنهن جي معنيٰ هي آهي ته پنهنجي هر پياري شيءِ ايسٽائين جو پنهنجي جان وڃڻ تي به راضي رهي پر حضور ﷺ جي حق کي ڊبايو وڃڻ کي هرگز قبول نه ڪري. (اشعة اللمعات، 50/1 ملخصاً)

ناهي جنهن کي سرڪار ﷺ سان محبت ناهي. (خطبات رضويه، ص 6. دلائل الخيرات، ص 47)

محبت غير کي دل سے نکالو يا رسول الله مجھے اپنا ہی ديوانہ بنا ليو يا رسول الله

(ملفوظات امير اہل سنت، 4/419)

سوال: اعلیٰ حضرت رحمۃ اللہ علیہ جي عشق رسول جي باري ۾ ڪجهه بيان ڪريو.

جواب: اعلیٰ حضرت رحمۃ اللہ علیہ جو عشق رسول بہ بي مثال هو. جيڪڏهن ڪنهن کي ٿورو گهڻو سمجھ ۾ اچي تہ اهو اعلیٰ حضرت رحمۃ اللہ علیہ جي نعتيه ڪلام حدائق بخشش کي ٿورو ٿورو ياد ڪرڻ شروع ڪري ان شاء الله اهو وڏو عاشق رسول بڻجي ويندو. جنهن شيء کي سرڪار ﷺ سان نسبت حاصل آهي اعلیٰ حضرت رحمۃ اللہ علیہ ان شيء جو ادب ڪندا هئا، ايستائين جو پاڻ رحمۃ اللہ علیہ مديني جي ڪٽي جو بہ ادب ڪندا هئا، ان حوالي سان پاڻ رحمۃ اللہ علیہ حدائق بخشش ۾ اشعار بہ لکيا آهن، جيئن تہ هڪ مقام تي پاڻ رحمۃ اللہ علیہ فرمائن ٿا:

رضا کي سگهه طيبه ڪه پاؤں
تم اور آه که اتنا دماغ لے ڪه چلے
بھی چوے

(حدائق بخشش، ص 371)

هن شعر ۾ اعلیٰ حضرت رحمۃ اللہ علیہ پاڻ کي مخاطب ڪري ارشاد فرمائي رهيا آهن تہ "اي رضا! ڪڏهن تو مديني جي ڪٽن جا پير بہ چميا آهن؟ توکي ايتري سمجھ ناهي تہ مديني جي ڪٽي جا پير چميا ويندا آهن."

ڪجهه عقلمندن جي سمجھ ۾ اهڙا شعر نه ايندا آهن، جنهن جي ڪري اهي تنقيد ڪرڻ لڳندا آهن. اها قسمت جي ڳالهه آهي ته ڪو تنقيد ڪندو آهي ۽ ڪو الله پاڪ جي ولين جي پٺيان هلي پنهنجي لاءِ جنت جو سامان ڪندو آهي. جڏهن اعليٰ حضرت رحمۃ الله عليه مديني جي ڪتن جو ايترو ادب ڪندا آهن ته پوءِ مديني سان نسبت رکڻ وارن ٻين جانورن جو ڪيترو ادب ڪندا هوندا، پوءِ جيڪي مديني واري سان نسبت رکن ٿا جيئن صحابه ڪرام رضي الله عنهم، اهل بيت اطهار ۽ سادات ڪرام انهن جو ڪيترو ادب ۽ احترام ڪندا هوندا. عام ماڻهو سادات ڪرام جو ڪيترو ادب ڪندا آهن اها مون کي خبر آهي ۽ توهان کي به ان جو تجربو هوندو. الحمد لله! دعوت اسلامي وارا سادات ڪرام جو وڏو ادب ڪندا آهن ۽ اهو سڄو ادب منهنجي آقا اعليٰ حضرت رحمۃ الله عليه جي فيض مان ورهايو ويو آهي.

وہ کیا بات اعلیٰ حضرت کی	مصطفیٰ کا وہ لاڈلا پیارا
وہ کیا بات اعلیٰ حضرت کی	غوثِ اعظم کی آنکھ کا تارا
شمعِ عشقِ رسول روشن کی	سُنیوں کے دلوں میں جس نے
وہ کیا بات اعلیٰ حضرت کی	وہ حبیبِ خدا کا دیوانہ

(وسائل بخشش، ص 575)

(ملفوظات امیر اہل سنت، 303/1)

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّی اللہُ عَلَی مُحَمَّد

سوال: جنهن کي مديني وڃڻ جي تڙپ نه هجي ۽ نه ئي سندس دل نبي صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم جي جدائي ۾ غمگين ٿئي، ته اهو ڇا ڪري؟

جواب: جنهن کي سرڪار صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم جي عشق ۾ روئڻ نه اچي ۽ غم جي كيفيت پيدا نه ٿئي ته اهو ڪوشش ڪري روئڻ جهڙو چهرو بڻائي چوٽه سنن جي نقل ڪرڻ به سنو ڪم آهي پر هي روئڻ ڏيکاءُ لاءِ نه هجي. اهي آقا صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم جيڪي اسان جي غم ۾، اُمت جي غم ۾ ڳوڙها وهائيندا رهيا، اسان کي ياد ڪندا رهيا، جڏهن دنيا ۾ آيا ته پيدا ٿيندي ئي رَبِّ هَبْ لِي اُمَّتِي ⁽¹⁾ (يعني اي الله! منهنجي اُمت مون کي بخشي ڇڏ، مون کي ڏئي ڇڏ، مون کي هب ڪر) جن جي لبن تي هو. ان آقا صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم معراج ۾ به اُمت کي ياد ڪيو. (سرور القلوب بذكر المحبوب، ص 95) جڏهن قبر انور ۾ تشریف ڪڍي ويا تڏهن به سندس مبارڪ چپ هلي رهيا هئا جڏهن ڪن ويجهو ڪري ٻڌو ويو ته "اُمَّتِي اُمَّتِي" يعني "منهنجي اُمت، منهنجي اُمت" چئي رهيا آهن. چئي رهيا هئا. ⁽²⁾ اڄ به آقا صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم "اُمَّتِي اُمَّتِي" چئي رهيا آهن.

(کنز العمال، ج: 14، 7/178، حديث: 39108)

ڪڏهن ڪڏهن انسان جا ڪن وڃندا آهن ته ان وقت درود شريف پڙهڻ مستحب آهي. اعليٰ حضرت رَحْمَةُ اللہِ عَلَیْہِ لکن ٿا ته هي آقا صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم

1... فتاویٰ رضویہ، 30/712

2... مدارج النبوت، 2/442

عليه والہ وسلم جي "اُمّتِي اُمّتِي" فرمائڻ جي آواز آهي. (فتاویٰ رضويہ، 30/712) بعض اوقات هي آواز جنهن کي رب چاهيندو آهي ان کي ٻڌايو ويندو آهي، ان جي هڪ علامت هي هوندي آهي ته ان جا ڪن وڄندا آهن تنهنڪري ان وقت درود شريف پڙهيو وڃي.

جيڪي آقا ﷺ اسان کي ايترو ياد فرمائڻ، ميزانِ عمل تي پنهنجي گنهگار اُمتين جي نيڪين جي پلڙي کي وڙني بڻائڻ ۽ پلصراط تان غلام گذرن ته ان وقت سجدي ۾ وڃي "رَبِّ سَلِّمْ اُمّتِي" يعني "اي پروردگار! منهنجي اُمت کي سلامتي سان گذار" جون دعائون ڏين. (ترمذی، 195/4، حديث: 2441 تنغير قلیل) ۽ شفاعت فرمائين هاڻي اهڙي

آقا ﷺ جي محبت دل ۾ چونه پيدا ٿيندي؟ اهڙي طرح انهن ڳالهين ۽ سندن روئڻ کي ياد ڪريو، ان شاء الله دل ۾ عشق جون ڪيفيتون پيدا ٿينديون ۽ روئڻ جي به ڪيفيت پيدا ٿي سگهندي، جيئن مولانا حسن رضا خان رحمۃ الله عليه جو دل تي اثر ڪندڙ هي شعر آهي.

ہائے پھر خندہٗ بچا برے لب ہائے پھر بھول گیا راتوں کا رونا
پر آیا تیرا

(ذوقِ نعت، ص 25)

خندہٗ بي جا معنيٰ فضول ڪلڻ، لب معنيٰ چپ يعني يعني مولانا حسن رضا خان رحمۃ الله عليه پنهنجو پاڻ کي مخاطب ٿي فرمائڻ ٿا: ”افسوس! منهنجي فضول ڪل نڪري وئي، يار رسول الله ﷺ! اوهان اسان اُمتين لاءِ راتين جو جيڪو روئندا رهيا مون اهو وساري ڇڏيو، غفلت ۾ پئجي ويس ۽ فضول ڪلي رهيو آهيان.“

هي به ياد ڪرڻ جو هڪ انداز آهي. ان کان علاوه عاشقانِ رسول جي صحبت ۾ ويهڻ، 72 نيك عملن تي عمل ڪريو ۽ عاشقانِ رسول سان مدني قافلن ۾ سفر ڪريو. **إِنَّ شَأْنَ اللَّهِ الْكَرِيمِ!** عشقِ رسول ۾ روئڻ جي خوبي نصيب ٿي ٿي ويندي. الله پاڪ اسان سڀني کي پنهنجي پياري محبوب **صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** جي ياد ۾ روئڻ واريون اڪيون عطا فرمائي. **أَمِينَ بِجَاهِ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ**

يا دُني پاڪ ميں روئے جو عمر بھر مولیٰ مجھے تلاش اُسی چشمِ ترکی ہے

(ذوقِ نعت، ص 144)

(ملفوظات امير اہل سنت، 1/385)

سوال: مان هڪ بيڪري تي ڪم ڪندو هئس اُتي 12 ربيع الاول جي مهيني ۾ نعلين پاڪ جا ڪيڪ تيار ڪيا ويندا هئا. ڪجهه ڪيڪن تي "الله" يا "محمد **صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ**" جا نالا لکيا ويندا هئا. ماڻهو اهي ڪيڪ گهر وٺي وڃي چري سان کائيندا هئا. منهنجو سوال اهو آهي ته ايئن ڪرڻ صحيح آهي يا غلط؟ ۽ نالو لکڻ وارن کي به گناهه ٿي سگهي ٿو يا نه؟

جواب: ڪيڪ تي نالا لکڻ جي حوالي سان ڪيترائي پيرا عاشقانِ رسول کي سمجهايو آهي. گهڻا ماڻهو هاڻي ائين نٿا ڪن ۽ جيڪي هاڻي به ائين ڪن ٿا ته انهن کي سمجهڻ گهرجي ته جنهن پياري نبي **صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** جو مبارڪ نالو چمندا آهيون، فريم ڪرائي لڳائيندا آهيون، انهن جي نالي تي جان قربان ڪندا آهيون پوءِ انهيءَ مقدس نالي کي ڪيڪ تي لکائي هٿ ۾ چُرِي پڪڙي وٺندا آهيون. توهان جي عشق کي ڇا ٿي ويو آهي؟ ٿورو سوچيو ته سهي

توهان ڇا ڪرڻ لڳا آهيو؟ مون کي ته اهو چوندي به مزو نٿو اچي ته مان لفظن ۾ ان کي بيان ڪريان. وري اهو جو نعلِ پاڪ، جنهن کي اسان مٿي تي لڳائيندا آهيون ۽ اها خواهش رکندا آهيون.

جو عمر پ رکڻ کي مل ٿو
نعلِ پاڪ حضور بهي
تو پهر ڪهين گه ڪه هاں تاجدار هم
هين

(ذوقِ نعت، ص 188)

نقشِ نعلِ پاڪ جي عظمت تي قربان! عاشقانِ رسول چڱي طرح سمجهي سگهن ٿا ته نعلين پاڪ جي ڪيتري شان ۽ عظمت آهي پر پوءِ خبر ناهي ڪجهه ماڻهن کي ڇا ٿي ويندو آهي جو ان کي ڪيڪ تي ناهي هٿ ۾ چُري ڪٽي وٺندا آهن. اهڙو عمل بي ادبي آهي تنهنڪري هن بي ادبي کان بچڻ گهرجي چو ته باادب بانصيب¹ (ملفوظات امير اهل سنت، 399/2)

سوال: مدني چينل تي اسان اوهان جا مڪي پاڪ ۽ مديني پاڪ جي حاضري جا منظر ڏنا آهن پر مواجهه شريف تي توهان جي حاضري جا منظر ناهن ڏنا ان حوالي سان ڪجهه ارشاد فرمائيندا. جواب: ڪافي سال ٿي ويا آهن، مون مواجهه شريف تي حاضري

1 اعليٰ حضرت، امام اهل سنت مولانا شاه امام احمد رضا خان رحمۃ اللہ علیہ فرمائن ٿا: (ڪاڏي جي ڪنهن شيءِ تي) بي جان شيءِ جي تصوير ناهڻ جيتوڻيڪ جائز آهي پر ديني لحاظ سان وڏي عظمت واري شيءِ جيئن جامع مسجد وغيره جون تصويرون ناهڻ ۽ پوءِ انهن کي ٽوڙڻ ۽ ڪاٽڻ ادب جي خلاف ٿيندو ۽ اها ئي بري نسبت به لازم ايندي جو فلاڻي شخص مسجد ٽوڙي ڇڏي مسجد کي ڪاٽي ڇڏيو ڇاڪاڻ ته اهل عرف تصوير کي اصل شيءِ جي نالي سان ئي ياد ڪندا آهن. (فتاوىٰ رضويه، 560/24)

(بخدمتِ تاجدار)

ناهي ڏني ڇو ته مون پنهنجو پاڻ کي ان قابل ناهي سمجهيو ته روبرو حاضر ٿيان تنهنڪري هر ڪنهن جو پنهنجو پنهنجو ذوق هوندو آهي.

مواجهه شريف تي حاضري نه ڏيندڙ بزرگ

مشهور سني عالم دين ۽ عاشق رسول حضرت علامه يوسف نبهاني رحمۃ الله عليه جيڪي سيدي قطبِ مدينه رحمۃ الله عليه جي دور جا بزرگ هئا، انهن جي باري ۾ حضرت علامه محمد شريف ڪوٽلوي رحمۃ الله عليه فرمائن ٿا ته مان مسجدِ نبوي شريف جي دروازي بابُ السلام تي هڪ نوراني چهري واري بزرگ کي ڏسندو هئس. هڪ ڀيرو مون ان بزرگ سان ملاقات ڪئي ۽ پنهنجو تعارف ڪرائي پڇيو: اوهان صرف هتي نظر ايندا آهيو مون توهان کي مواجهه شريف تي ڪڏهن ويندي ناهي ڏٺو. انهن فرمايو: هي سرڪار صلی الله عليه وآله وسلم جو ڪرم آهي جو مون کي پنهنجي دروازي تائين اچڻ جي اجازت ڏني آهي ۽ مان دروازي تي پهچي ويو آهيان. مان مواجهه شريف تي انهيءَ ڪري ناهيان ايندو ڇو ته ڪتي جو ڪم گهر جي دروازي تي پهرا ڏيڻ هوندو آهي اهو گهر جي اندر ناهي ويندو. " ائين هنن محبت ڀريو جواب ڏنو هو.

(جواهرالبهار، پيش لفظ، ص 10، ملفوظات امير اهل سنت، 233/3)

سوال: هي خواهش ڪرڻ ڪيئن ته سرڪار صلی الله عليه وآله وسلم جيان منهنجي عمر به 63 سال ٿئي.

جواب: برابري جي خواهش نه ڪري ٿوري گهٽ جي ڪري. مون به اها خواهش ڪئي هئي ۽ بار بار ان جو اظهار به ڪيو هو پر مان هاڻي اها عمر گذاري چڪو آهيان، جيڪا مالڪ جي مرضي،

خواهش ڪرڻ ۾ ڇا ٿو وڃي! هي عشق ۽ محبت جي ڳالهه آهي.
(ملفوظات امير اهل سنت، 181/4)

سوال: عشق رسول سان جيئن جو ڇا مطلب هوندو آهي؟
جواب: انسان کي ماءُ پيءُ سان محبت هوندي آهي ۽ هجڻ به گهرجي. اهڙي طرح اولاد سان به محبت هوندي آهي تڏهن ئي ان کي ڪمائي ڪرائيندا آهن، عيد جي ڏينهن انهن کي سنا ۽ قيمتي ڪپڙا پاريئندا آهن، ان جي علاج ۽ دوا ڏارو جو انتظام ڪندا آهن، ڄڻ ته پنهنجو سڀ ڪجهه اولاد لاءِ قربان ڪندا آهن. ته پوءِ الله جي پياري محبوب ﷺ سان ماءُ پيءُ، اولاد، پنهنجي مال ۽ دنيا جي هر شيءِ کان وڌيڪ محبت هجڻ گهرجي. (بخاري، 17/1، حديث: 15) جڏهن اسين پنهنجي اولاد لاءِ ايترو ڪجهه ڪندا آهيون ته سرڪار ﷺ کي خوش ڪرڻ لاءِ ڇا ڇا ڪرڻ گهرجي؟ جڏهن محبت وڌي ويندي آهي ۽ گهڻي ٿي ويندي آهي ته ان کي عشق چيو ويندو آهي. (احياء العلوم، 29/5-احياء العلوم (مترجم)، 68/5) اسان کي عشق رسول ۾ زندگي گذارڻ گهرجي ۽ عشق رسول جو اعلى درجو اهو ئي آهي ته سرڪار ﷺ جو انداز ۽ طور طريقا اپنائجن، انهن جي نقش قدم تي هلجي، انهن جي سنتن تي عمل ڪيو وڃي ۽ انهن جي حڪمن تي پوري طرح عمل ڪيو وڃي. جيئن سرڪار ﷺ نماز جو حڪم ڏنو ته نماز پڙهون، روزن جو حڪم ڏنو ته روزا رکون، گناهن کان بچڻ جو چيو ته گناهن کان بچندا رهون، سني اخلاق ۽ اعلى ڪردار سان زندگي گذاريون. اهي سڀ شيون ڪرڻ وارو عملي طور به عاشق رسول آهي. نه ته جيڪو گنهگار آهي ته اهو به

عاشق رسول ٿي سگهي ٿو. (ملفوظات امير اهل سنت، 182/4)
سوال: سرڪارِ مدينه صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جي مبارڪ ڏاچي جي نالي سان
"رضي الله عنها" لکي سگهجي ٿو؟

جواب: ماشاء الله! تمام دلچسپ سوال آهي. پياري آقا صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم
جي مبارڪ ڏاچي جو نالو "قصوا" هو. (تفسير روح البيان، پ 14،
النحل، تحت الآية: 7، 8/5) هي وڏي عاشق رسول ڏاچي هئي. جڏهن
پياري آقا صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جي ظاهري وفات ٿي ته هن ڏاچي چارو کائڻ
ڇڏي ڏنو، نه کائيندي هئي، نه پاڻي پيئندي هئي، اهڙي طرح بُڪ
۽ اُڃ ۾ سرڪار صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جي غم ۾ پنهنجي جان ڏئي ڇڏي.
(تفسير روح البيان، پ 14، النحل، تحت الآية: 7، 8/5-9 ماخوذاً) جانور مڪلف ۽
شريعت جا پابند ناهن هوندا، (فتاويٰ رضويه، 382/16) انهن کي نه
گناه ملندو آهي ۽ نه ئي ثواب. "رضي الله عنه" هڪ دعا آهي، ان جي
معنيٰ آهي: "الله پاڪ ان کان راضي ٿئي." اهو جملو گهڻو ڪري
صحابه ڪرام رضي الله عنهم جي نالن سان استعمال ٿيندو آهي. ولي جي
نالي سان به ان کي استعمال ڪرڻ ۾ ڪو حرج نه آهي، ان صورت
۾ ان جملي جي معنيٰ ٿيندي: "الله ان کان راضي ٿئي." (فتاويٰ
رضويه، 390/23) صحابه ڪرام رضي الله عنهم جنتي آهن، پر انهن لاءِ دعاءِ
مغفرت ڪرڻ ۾ ڪو حرج نه آهي، (خزائن العرفان، پ 28، الحشر،
تحت الآية: 10، ص 1011) بلڪ قرآن شريف ۾ ان جو ذڪر آهي.
(صراط الجنان، پ 28، الحشر، تحت الآية: 10، 77/10) جانورن سان "رضي الله
عنه" ناهي چيو ويندو آهي. جيڪڏهن ڪو چئي ٿو ته ماڻهو ان جو
مذاق اڏائيندا، کلندا، ألجهن ۾ پوندا ۽ حيرت ڪندا. اهڙو ڪوبه
ڪم شريعت کي پسند نه آهي جيڪو ماڻهن ۾ بي سبب بحث جو

موضوع بڻجي. انهن ڳالھين کان بچڻ گھرجي جيڪي ڪنن کي
 بُريون لڳن، ڇو ته ان سان مسئلا پيدا ٿيندا آهن. (ملفوظات امير
 اهل سنت، 207/4)

سوال: دل ۾ عشق رسول ڪيئن وڌائي سگھجي ٿو؟
 جواب: سرڪار ﷺ تي ڪثرت سان درود پاڪ پڙهڻ عشق
 رسول وڌائڻ جو بهترين ذريعو آهي. وڌيڪ اهو ته حضور ﷺ سان
 اسان تي جيڪي احسانات ڪيا آهن، انهن کي ياد ڪرڻ سان
 به محبت ۾ اضافو ٿيندو آهي. ڇو ته اسان جا پيارا آقا ﷺ
 اُمت جي بخشش لاءِ روئيندا هئا، (مسلم، ص 109، حديث: 499)
 حالانڪ ڪير ٻين لاءِ روئي ٿو! اسان جا آقا ﷺ پنهنجي
 لاءِ نه روئيندا هئا، پر اسان لاءِ روئيندا هئا. **إِنَّ شَأْنَ اللَّهِ الْكَرِيمِ!** قبر ۾ به
 انهن جو ساٿ ملندو، انهن جو ڪرم شامل حال رهيو ته نزع جي
 وقت ۾ به جلوو ڏيکاريندا، ايتري تائين جو قيامت جي ڏينهن پُل
 صراط تان اُمت گذري رهي هوندي ۽ هيءُ بارگاه خداوندي ۾ رَڀَ
 سَلِّم! رَڀَ سَلِّم! عرض ڪري رهيا هوندا ته ياالله! منهنجي اُمت کي
 سلامتي سان پار ڪر. (مسلم، ص 106، حديث: 482) جتي اعمال
 توريا پيا ويندا، اتي به پيارا آقا ﷺ پنهنجن غلامن جي
 نيڪين جو پلڙو ڳرو ڪري رهيا هوندا، (ترمذي، 195/4، حديث:
 2441) اتي به دعائون ٿي رهيون هونديون اهڙي طرح شفاعت
 فرمائيندا. هن طرح سرڪار ﷺ جا احسانات ايترا آهن جو
 اسان ڳڻي نه ٿا سگھون. انهن احسانن کي ياد ڪندو رهڻ سان به
 محبت وڌندي رهندي. برادر اعلى حضرت مولانا حسن رضا خان

صاحب رحمۃ اللہ علیہ جو هڪ شعر آهي:

شڪر ايڪ کرم کا بهي آڏا هو نهين
دل تم پـ فدا حبان حسن تم پـ
سکنا فدا هو

(ذوقِ نعت، ص 144)

(ملفوظات امير اہل سنت، 225/5)

سوال: هن شعر جي وضاحت ڪندا:

جسے مل گیا غم مصطفیٰ، اُسے
کبھی سیلِ اشک رواں ہوا کبھی آہ دل
زندگی کا مزہ ملا میں دلی رہی

جواب: هن شعر جو مطلب اهو آهي ته جنهن کي سرڪارِ مدينه صلي الله عليه وآله وسلم جو عشق ملي ويو، ان کي غمِ مصطفیٰ ملي ويو، يعني ان کي زندگي جو اصل مزو ملي ويو، ڇو ته عشقِ رسول واري زندگي ئي اصل زندگي آهي. ڪڏهن محبتِ مصطفیٰ ۾ اڪين مان ڳوڙها وهڻ لڳا ۽ ڪڏهن ڳوڙها نه نڪتا پر محبتِ دل ۾ ئي ڊپيل رهي. مولانا حسن رضا خان رحمۃ اللہ علیہ فرمائن ٿا.

اے آه! ميرے دل کی لگی اور
کیوں تونے دھواں سينہ سوزاں
نہ بجھتی سے نکالا

(ذوقِ نعت، ص 60)

يعني آه ٻاهر نڪتي ته ٿڌاڻ ٿي وئي، ته اي آه! تون ٻاهر ڇو نڪتي؟ جيڪڏهن ٻاهر نه نڪري ها ته وِتر پڙڪي ها، پوءِ ڇون ٿا ته عشق ۾ سڙندي سيني مان تو ڏونهون ڇو ڪڍيو جيڪڏهن دل سڙندي رهي ها ته ان جو پنهنجو لطف هيو.

(ملفوظات امير اہل سنت، 25/8)

سوال: انسان ڪيئن سرڪار ﷺ جو محب بڻجي سگهي ٿو؟

جواب: جنهن سان محبت وڌائڻي هجي اُن جون خوبيون معلوم ڪيو. اسان جا پيارا آقا ﷺ عطاءِ الهي سان تمام خوبين جا جامع آهن، سندن جيتريون خوبيون معلوم هونديون اُوترو عشق رسول وڌندو ويندو، لهنذا سيرت جو مطالعو ڪيو ۽ سندن دين جي خاطر ڏنيون ويندڙ قربانين، پڻ اُمت تي آقا ڪريم ﷺ جي شفقت جي انداز جي معلومات حاصل ڪيو، **إِنْ شَاءَ اللَّهُ الْكَرِيمُ!** عشق رسول وڌندو. وڌيڪ هي ته دُرود شريف جي ڪثرت ڪيو. سرڪار اعليٰ حضرت امام احمد رضا خان رحمۃ الله عليه هڪ نسخو اهو به بيان فرمايو آهي ته ”خُوش الحان قاري کان قرآن ڪريم جي تلاوت ٻڌڻ سان الله پاڪ جي محبت وڌندي آهي ۽ خوش الحان نعت خوان سان نعت شريف ٻڌڻ سان عشق رسول ۾ اضافو ٿيندو آهي.“ (ملفوظات اعليٰ حضرت، ص 173)

نعتون به اهي ٻڌو جيڪي شريعت جي مطابق هجن، جيئن اعليٰ حضرت رحمۃ الله عليه اهڙا عاشق رسول آهن جو سندن قلم مان نڪتل هر مصرع، بلڪ هر لفظ عشق رسول ۾ ٻڌل هوندو آهي، اهڙن جو ڪلام ٻڌڻ سان دل ۾ عشق رسول وڌندو، ايستائين جو سمجهه ۾ نه به ايندو تڏهن به دل مطمئن رهندي ته هن جو ڪلام شريعت جي مطابق آهي، سمجهه ۾ اچي يا نه اچي، جهومندا وڃو. هي مان انجو انداز ٻڌائي رهيو آهيان جيڪي سرڪار اعليٰ حضرت رحمۃ الله عليه کان واقف آهن. عام طور تي ٻين جي ڪلام ۾ هي ڳالهه ناهي هوندي. برادر اعليٰ حضرت، شهنشاه سخن حضرت مولانا حسن رضا خان

شھزاده اعليٰ حضرت حضور مُفتي اعظم هند مولانا مصطفيٰ رضا خان رحمۃ اللہ علیہ¹ ۽ ٻين علماء اهل سنت جا لکيل ڪلام پڙهڻ ٻڌڻ سان به **اِنَّ شَاءَ اللّٰهُ الْكَرِيمُ!** عشق رسول ۾ اضافو ٿيندو.

(ملفوظات امير اہل سنت، 102/10)

سوال: رسول الله صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جي گستاخي تي مشتمل ويڊيو ڏسڻ ۽ اڳتي موڪلڻ ڪيئن؟

جواب: گستاخي رسول تي مشتمل خاڪن ۽ ويڊيوز کي نه ڏسڻ گهرجي نه ئي ٻين کي موڪلڻ گهرجي. اَلْحَمْدُ لِلّٰه! مون به اڄ تائين ڪڏهن اهڙي ويڊيو نه ڏني آهي نه ڏسڻ جي ڪوشش ڪئي آهي. ٿورو سوچو ته سهي! جيڪڏهن ڪو اسان جي پيءُ جا ڪارٽون يا نازيبا خاڪا بڻائي ته ڇا اسان ان کي ڏسڻ پسند ڪنداسين؟ هرگز نه! پوءِ پياري آقا صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جن تي اسان جون نسلون اسان جا پيءُ ڏاڏا سڀئي قربان، انهن جي گستاخانه خاڪن تي مشتمل ويڊيو ڏسڻ ۽ ٻين کي موڪلڻ اسان جو عشق ڪيئن ٿو پسند ڪري سگهي! اسان ته پياري آقا صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جي تعريف ئي ٻڌندا آهيون، ٿوري به ڪمزور ڳالهه ٻڌڻ کان اسان جا ڪن ٻوڙا آهن، چوٽه

¹ برادر اعليٰ حضرت مولانا حسن رضا خان رحمۃ اللہ علیہ جي نعتيه ڪلامن جو مجموعو ”ذوق نعت“ جڏهن ته شھزاده اعليٰ حضرت، حضور مُفتي اعظم هند مولانا مصطفيٰ رضا خان رحمۃ اللہ علیہ جي نعتيه ڪلامن جو مجموعو ”سامان بخشش“ آهي. مڪتبه المدينه انهن ٻنهي ڪتابن کي خوبصورت انداز ۾ شايع ڪيو آهي. هڊيو حاصل ڪيو. (شعب ملفوظات امير اہل سنت)

محبوب جون صرف خوبيون ڏنيون وينديون آهن ۽ اسان جا محبوب ته اهڙا آهن جن ۾ خوبين کان سواءِ ڪجهه ئي ناهي. اعليٰ حضرت امام احمد رضا خان رحمۃ الله عليه فرمائن ٿا:

وہ کمال حسن حضور ہے کہ گمانِ نقص جہاں
نہیں
یہی پھول خار سے دور ہے یہی شمع ہے کہ دھواں
نہیں

(حدائق بخشش، ص 107)

(ملفوظات امير اہل سنت، 10/373)

سوال: جڏهن نبي پاڪ جو نالو ايندو آهي ته آڳوڻا ڇو چميا ويندا آهن؟¹

جواب: نبي پاڪ جي نالي تي آڳوڻا چمڻ جائز آهي، ان ۾ ڪو حرج ناهي، خصوصاً اذان ۾ آڳوڻا چمڻ جون مختلف روايتون موجود آهن،² هي اهڙي ڳالهه آهي جنهن تي دليل پيش ڪرڻ جي ضرورت ئي ناهي. جڏهن ٻار پيارا لڳندا آهن ته انهن کي چميو ويندو آهي، قرآن اسان کي پيارو لڳندو آهي ان کي چميو ويندو آهي، ايئن والدين ۽ عالمن

¹ هي سوال شعبه ملفوظات امير اهل سنت قائم ڪيو آهي جڏهن ته جواب امير اهل سنت ئي عطا ڪيو آهي.

² حضرت سيدنا ابوبڪر صديق رضي الله عنه اذان ۾ پياري آقا صلی الله عليه وآله وسلم جو نالو ٻڌو ته پنهنجي شهادت جي آڱرين کي چميو ۽ اکين تي لڳايو، پياري آقا صلی الله عليه وآله وسلم هي ڏٺو ته ارشاد فرمايو: جيڪو شخص منهنجي هن پياري دوست جيان ڪري ان جي لاءِ منهنجي شفاعت حلال ٿيندي. (المقاصد الحسنة، ص 390، حديث: 1021)

جا هت پير چميا ويندا آهن، ان وقت هي ڳالهه ذهن ۾ ناهي ايندي ته ان جي ڇا دليل آهي؟ پياري آقا صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جي نالي تي آڱوٺا چمڻ تي شيطان وسوسا وجهندو آهي ته رسول الله صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جي نالي تي آڱوٺا چمڻ جي ڪهڙي دليل آهي؟ اعليٰ حضرت رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلَيْهِ هن موضوع تي هڪ رسالو "مُنِيرُ الْعَيْنِ فِي حُكْمِ تَقْبِيلِ الْاَنْبِيَاءِ" نالي لکيو آهي جنهن ۾ آڱوٺا چمڻ تي ڪيئي دليل موجود آهن، ان کان علاوه، نماز جي احڪام تي به هڪ رسالو "فِيضَانِ اُذَانِ" نالي سان آهي جنهن ۾ به آڱوٺا چمڻ تي ڪجهه دليل ڏنل آهن.

عشق وڃي اڳي ئي عقل منداڻ اينديون عسراڻ ڳاليا

يعني جيڪو عشق شريعت جي دائري ۾ هجي اهڙو عشق ڪندڙ اڳتي نڪري ويندا آهن. هن شعر مان اهي اڄڪلهه جا صوفي نظر ايندڙ مراد ناهن، جيڪي فقير بڻجي نشو ڪندا آهن ۽ چوندا آهن "اسان پهتل آهيون، اسان عاشق آهيون" اهڙا ماڻهو رڳو شيطان جا عاشق هوندا آهن، چو ته جيڪو رسول الله صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جو عاشق هوندو، اهو ڪڏهن به شريعت جي خلاف ورزي نه ڪندو.

(ملفوظات امير اهل سنت، 10/399)

سوال: هن دور ۾ بدقسمتي سان اسان جي پياري آقا صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم جا معاذ الله گستاخاڻا خاڪا ناهي دنيا جي مسلمانن جي جذباتن کي چيهو پهچايو پيو وڃي! هي ارشاد فرمائيندا ته اسان انهن گستاخن جو ڪهڙي طرح بائيڪاٽ ڪريون ۽ اهڙو ڪهڙو عمل ڪجي جيڪو اسان جي تسڪين جو سامان ٿي وڃي؟

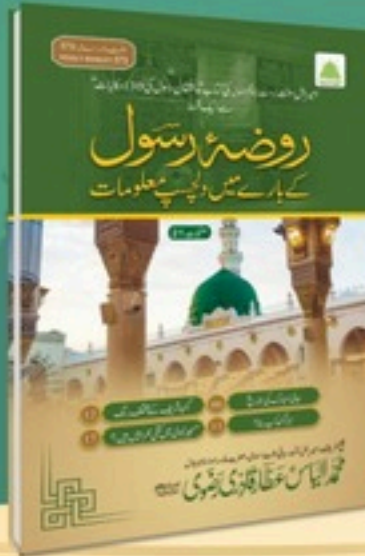
جواب: مسلمان عملي طور تي ڪمزور ٿيندا پيا وڃن ۽ گستاخان

رسول ﷺ نٿا چاهين ته مسلمان عملي طور تي مضبوط ٿين، تنهن ڪري اسان کي انهن جو عملي بائيڪاٽ ڪرڻ گهرجي. جيڪڏهن ذهن بڻجي ته دنيا ۾ "فيضاني عشق رسول" جي نالي سان مسجدون ٺاهيو ۽ گستاخن کي ٻڌائي ڇڏيو ته توهان جيتريون گستاخيون ڪندؤ، **إِنْ شَاءَ اللَّهُ الْكَرِيمُ!** اسان اوتريون وڌيڪ مسجدون ٺاهينداسون ۽ انهن کي آباد ڪري توهان جو عملي بائيڪاٽ ڪنداسون! ۽ جيڪڏهن ممڪن هجي ته ايندڙ وقت ۾ جيڪي جامعاتُ المدينة قائم ٿين، انهن مان ڪجهه جا نالا به اهي ئي رکيا وڃن ته فرق ڪرڻ مشڪل ٿيندو، تنهن ڪري مجلس پنهنجي صوابديد مطابق ڪجهه جامعات جا اهي نالا رکيا. عام طور تي جڏهن اهڙا دل ڏکونيندڙ واقعا پيش ايندا آهن ته مسلمان وڏا پُرجوش ۽ غضبناڪ هوندا آهن، ٿي سگهي ٿو جوش ۾ اچي مسجد ٺاهڻ جي نيت به ڪري ڇڏين، پر پوءِ شيطان جي وسوسن ۾ اچي يا مختلف بهانا ڪري ان کان محروم رهجي ويندا آهن، لهنذا نيت ڪرڻ سان گڏ ئي پئسا الڳ ڪري ڇڏيو ته هي مسجد جا آهن، پوءِ جڏهن علائقي ۾ مسجد ٺهي ته ان ۾ پنهنجو حصو ضرور شامل ڪيو. الله پاڪ گستاخن کي هدايت عطا فرمائي ته اهي گستاخي ڇڏي عاشق رسول ﷺ بڻجي وڃن. ياد رهي! گستاخ رسول جو اسلام سان ڪو تعلق ناهي، جيتوڻيڪ هو پاڻ کي مسلمان سڏي، ڇو ته سرڪار جي شان ۾ ٿوري به گستاخي ڪندڙ ڪافر ۽ مرتد آهي ﷺ ۽ ان جو نڪاح ٿئي ويندو آهي. (بهار شريعت، 463/2، حصو: 9) اهو هميشه لاءِ دوزخ ۾ رهندو، سندس دنيا ۽ آخرت ٻئي برباد آهن. (ملفوظات امير اهل سنت، 405/10)

صَلَّى اللّٰهُ عَلَى مُحَمَّدٍ

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ!

ایندڑ ہفتی جو رسالو



فیضانِ مدینہ، محلہ سودا گران، پرانی سبزی منڈی کراچی

UAN +92 21 111 25 26 92 0313-1139278

www.maktabatulmadinah.com / www.dawateislami.net

feedback@maktabatulmadinah.com / hlmia@dawateislami.net